

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Akademik Dergi

Cilt 4, Sayı 14, Yaz 2007

INTERNATIONAL RELATIONS

Academic Journal

Volume 4, Number 14, Summer 2007

ULUSLARARASI İLİŞKİLER hakemli bir dergidir.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER, *International Political Science Abstracts (IPSA)*, *International Bibliography of the Social Sciences (IBSS)*, *America: History and Life*, *Historical Abstracts*, *Worldwide Political Science Abstracts*, *Sociological Abstracts*, *Social Services Abstracts*, *PAIS International*, *Elsevier Bibliographic Databases (GEOBASE, Mosby Yearbooks, Scopus)*, *International Bibliography of Periodical Literature in the Humanities and Social Sciences (IBZ)*, *International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature in the Humanities and Social Sciences (IBR)*, *EBSCO*, *ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanı ve Linguistics and Language Behavior Abstracts* tarafından taranmaktadır.

INTERNATIONAL RELATIONS is abstracted and indexed in *International Political Science Abstracts (IPSA)*, *International Bibliography of the Social Sciences (IBSS)*, *America: History and Life*, *Historical Abstracts*, *Worldwide Political Science Abstracts*, *Sociological Abstracts*, *Social Services Abstracts*, *PAIS International*, *Elsevier Bibliographic Databases (GEOBASE, Mosby Yearbooks, Scopus)*, *International Bibliography of Periodical Literature in the Humanities and Social Sciences (IBZ)*, *International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature in the Humanities and Social Sciences (IBR)*, *EBSCO*, *ULAKBİM Social Sciences Database* and *Linguistics and Language Behavior Abstracts*.

Dergiye yazı göndermek isteyenler için yazışma adresi:

Uluslararası İlişkiler Dergisi / Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği
Söğütözü Cad. No: 43, TOBB-ETÜ Binası, Oda No. 364, 06560 Söğütözü / ANKARA

Tel: (312) 292 41 08

Faks: (312) 292 43 81

Web: www.uidergisi.com

E-Posta: makale@uidergisi.com

Bireysel Abonelik ücreti: 4 sayı için 50 YTL.

Kurumsal Abonelik ücreti: 4 sayı için 75 YTL

Abonelik hakkında bilgi için: abone@uidergisi.com

(Abone formu derginin arkasındadır.)

ULUSLARARASI İLİŞKİLER dergisinde belirtilen görüşler sadece yazarını bağlar.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER, Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği işbirliğiyle
hazırlanmaktadır.

Basım Tarihi: 29 Eylül 2007, Ankara

Tasarım: Siyasal Kitabevi

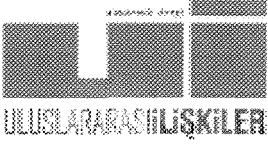
Dirim Sok. No: 23/2 Cebeci/ANKARA

Tel.: 320 45 10

Cem Web Ofset Alınteri Bulvarı No:

29 Ostim - ANKARA

Tel: 385 38 27

Sahibi / Owner
Mustafa Aydın

Editörler / Editors
Mustafa Aydın, Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Çağrı Erhan, Ankara Üniversitesi

Genel Koordinatör / Managing Coordinator
Nihat Ali Özcan, Uluslararası İlişkiler Konseyi

Yönetici Editör / Managing Editor
Birgül Demirtaş-Coşkun, Başkent Üniversitesi

Yardımcı Editörler / Assistant Editors
Çınar Özen, Gazi Üniversitesi
Ali Faik Demir, Galatasaray Üniversitesi
Oktay Tanrısever, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Selçuk Çolakoglu, Adnan Menderes Üniversitesi

Yayın Kurulu / Editorial Board
Meliha Altunışık, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Gökhan Çetinsaya, İstanbul Teknik Üniversitesi
Ahmet K. Han, İstanbul Üniversitesi
Fuat Keyman, Koç Üniversitesi
Kemal Kirişçi, Boğaziçi Üniversitesi
Gencer Özcan, Yıldız Teknik Üniversitesi

İngilizce Editörü / English Language Editor
Eddie Girdner, Başkent Üniversitesi

Yayın Koordinatörü / Publication Coordinator
Duygu Akgül, Başkent Üniversitesi

Hukuk Danışmanı / Legal Adviser
Aytekin Erol

Asistanlar / Assistants
Sevil Özçalık, Hacettepe Üniversitesi
Mert Orhan Perk, Başkent Üniversitesi

Danışma Kurulu / Advisory Board

Ulrich Albrecht, Freie Universität Berlin
Tuğrul Arat, Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Güliden Ayman, Marmara Üniversitesi
Recep Boztemur, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Barry Buzan, London School of Economics
Nur Bilge Criss, Bilkent Üniversitesi
Beril Dedeoğlu, Galatasaray Üniversitesi
Atilla Eralp, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Johan Galtung, Transcend
Kostas Ifantis, University of Athens
Ersin Kalaycıoğlu, Işık Üniversitesi
Mustafa Kibaroglu, Bilkent Üniversitesi
Dae-Sung Kim, Hankuk University
Hasan Köni, Bahçeşehir Üniversitesi

Şule Kut, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Ömer Kürkçüoğlu, Ankara Üniversitesi
İlber Ortaylı, Galatasaray Üniversitesi
Soli Özel, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Thomas Risse, Freie Universität Berlin
Philip Robins, University of Oxford
Andrey Ryabov, Carnegie Moscow Center
Sabri Sayarı, Sabancı Üniversitesi
Norman Stone, Koç Üniversitesi
Kenji Takita, Tokyo Chuo University
Ercüment Tezcan, Galatasaray Üniversitesi
J. Ann Tickner, University of Southern California
Enis Tulça, Galatasaray Üniversitesi
Nuri Yurdusev, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Cilt 4, Sayı 14, Yaz 2007

Özel Sayı: Savaş
Misafir Editör: Necati Polat

İÇİNDEKİLER

Misafir Editör'den.....	vii
<i>War and Peace in an Age of Terror and State Terrorism (Terör ve Devlet Terörizmi Çağında Savaş ve Barış)</i>	1
Richard FALK	
<i>Westphalia'dan Günümüze Savaş</i>	17
Muzaffer Ercan YILMAZ	
<i>Asimetrik Saldırı Savaşları, Siyaset ve Uluslararası Hukuk</i>	39
Berdal ARAL	
<i>Irak Savaşı Bir "Saldırı Suçu" mudur? İngiltere Lordlar Kamarası'nın Bir Kararı</i>	85
Hilal ELVER	
<i>Rousseau'nun Savaş ve Barış Kuramı: Adalet Olarak Barış</i>	121
Faruk YALVAÇ	
<i>Muhteşem Ortaklık: Kant ve Clausewitz</i>	161
Ali L. KARAOSMANOĞLU	
<i>Türkiye'de Savaş Düşüncesi</i>	185
Serdar PALABIYIK	
<i>Türkiye'de Barış Düşüncesi</i>	217
Necati POLAT	

INTERNATIONAL RELATIONS

Vol. 4, No. 14, Summer 2007

Special Issue: War
Guest Editor: Necati Polat
CONTENTS

Editorial	vii
<i>War and Peace in an Age of Terror and State Terrorism</i>	<i>1</i>
Richard FALK	
<i>War from Westphalia to the Present</i>	<i>17</i>
Muzaffer Ercan YILMAZ	
<i>Asymmetrical Wars of Aggression, Politics and International Law.....</i>	<i>39</i>
Berdal ARAL	
<i>Does the War Against Iraq Constitute a "Crime of Aggression"? A Ruling of the House of Lords</i>	<i>85</i>
Hilal ELVER	
<i>Rousseau's Theory of War and Peace: Peace as Justice</i>	<i>121</i>
Faruk YALVAÇ	
<i>A Magnificent Partnership: Kant and Clausewitz</i>	<i>161</i>
Ali L. KARAOSMANOĞLU	
<i>The Idea of War in Turkey</i>	<i>185</i>
Serdar PALABIYIK	
<i>The Idea of Peace in Turkey.....</i>	<i>217</i>
Necati POLAT	

Misafir Editör'den

Uluslararası İlişkiler'in bağımsız bir araştırma alanı olarak ortaya çıkışını hazırlayan âmillerden birinin, savaş olgusunu kontrol altına alma ve yol açtığı yıkım ve felâketin tekrarını önleme kaygısı olduğu bilinir. Günümüzde, bir yandan, gelişen yeni biçimleriyle savaş ve çatışmanın uluslararası politikanın ısrarlı bir gerçeği olmaya devam ettiğine tanık olunurken; bir yandan da, uluslararası diyalog zeminlerinin çoğalması, makul ve öngörülebilir siyasalara yönelme eğilimi, karşılıklı ekonomik bağımlılık, ulusal ve ulus-aşırı sivil toplumun gücünde ve siyasalara katılımında gerçekleşen artış gibi yeni olguların, bu kadim sorunun algı ve uygulamada tezahürlerini etkilediği görülüyor. Özel sayı, savaş olgusunu tarihsel, siyasal, hukuksal ve düşünsel yönleriyle, yeni gelişmelere paralel olarak yeniden ele alma amacı taşıyor.

Bu amaç doğrultusunda yer verilen katkılardan ilki, Richard Falk'un bu sayı için kaleme aldığı "War and Peace in an Age of Terror and State Terrorism" (Terör ve Devlet Terörizmi Çağında Savaş ve Barış) başlıklı makale. Falk, 11 Eylül saldırıları sonrasında gündeme gelen terörle savaşın, Westphalia-sonrası aktörler olarak algılanması gereken "ulus-aşırı terörizm" ile bir tür "küresel devlet" görüntüsü veren Amerika Birleşik Devletleri arasında seyreden bir çatışma olduğu kanaatinde. Bu bağlamda, Falk, Afganistan'a karşı savaşı "adil" bir savaş olarak tanımlamış bulunan, bugün "utanarak" hatırladığını ifade ettiği önceki görüşünü, sonradan neden terkettiği sorusuna ayrıntılı bir cevap veriyor; terörle savaş konusunda başlangıçta taşıdığı iyimserliği, Irak Savaşı'na giden süreçte nasıl ve hangi olgulara dayalı olarak yitirdiğini açıklıyor. Buna göre, ne genel olarak uluslararası hukuk, ne de Birleşmiş Milletler sistemi ile açıklanabilir bir çatışma durumu olan Irak Savaşı, petrol, İsrail'in güvenliği, stratejik konum arayışı, askeri gücün sergilenmesinden elde edilecek yarar gibi bir dizi jeopolitik unsurun ötesinde, inandırıcı bir gerekçeye sahip bulunmamaktadır. 11 Eylül saldırıları, Amerikan dış politikasında bir süredir etkili olan Yeni Muhafazakâr cephe için bulunmaz fırsat olmuş; terörizm, Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile başlayan süreçte, önce Orta Doğu'da, daha sonra ise topyekûn küresel düzlemde tam bir askeri tahakküm sağlama yönünde beliren Yeni Muhafazakâr iradeye kılıf bulmak, bu arada Amerikan halkını söz konusu irade doğrultusunda kolayca seferber edebilmek üzere kullanılan bir araç fonksiyonu görmüştür. Kısaca, teröre karşı savaş, birincil olarak terörizmin bizi kendisi ile ilgili bir olgu değildir. Hatta, içinde bulunduğumuz döneme atfen kullanılan "terör çağı" yakıştırmasını da reddeden Falk; terörizmin, küresel imparatorlukların oluşması, dinin yükselişi, insan hakları, iklim değişikliği, Westphalia-sonrası sistem arayışla-

rı gibi çağımızı niteleyebilecek çok sayıda önemli özellikten biri olmadığı kanısında.

Bu makalenin ardından, Muzaffer Ercan Yılmaz, “Westphalia’dan Günümüze Savaş” başlıklı çalışmasında, temel gelişmeler, ilkeler ve kurumların bir dökümünü yapmak suretiyle, uluslararası çatışma olgusu etrafındaki tartışmalara tarihsel bir perspektif sağlıyor. Mesafeli bir dökümden çok, savaş ve çatışma olgusu etrafında temel kabul ve varsayımların ele alındığı “Asimetrik Saldırı Savaşları, Siyaset ve Uluslararası Hukuk” başlıklı makalede, Berdal Aral, konuya ilişkin olarak hâlâ önemli ölçüde baskın konumda bulunan Batı-merkezli tasavvuru sorguluyor. Bunu yaparken, Aral, Soğuk Savaş sonrasında, muadil askeri güce sahip olmayan tarafların oluşturduğu çatışma durumlarına, dönemin belirleyici bir özelliği olarak dikkat çekiyor. Hilal Elver’in bu sayıya katkısı, “Irak Savaşı Bir ‘Saldırı Suçu’ mudur? İngiltere Lordlar Kamerası’nın Bir Kararı,” Aral’ın sözünü ettiği Batı-merkezli tasavvurun esasen yeknesak olmaktan uzak bulunduğunu düşündürüyor. Elver’in makalede ayrıntılı olarak tahlil ettiği karar (*R v. Jones et al, 2006*), Koalisyon güçlerinin Irak’ı işgalinin hemen öncesinde (Mart 2003) protesto amaçlı olarak sivil itaatsizlik sergilemiş bulunan bir grup Britanyalı’nın, yargılanma sürecinde ileri sürdüğü, Irak’ın işgalinin uluslararası hukuka göre bir “saldırganlık suçu” oluşturduğu iddiasını hükme bağlıyor.

Savaş konusunda, ağırlıklı olarak yeni gelişmelere ışık tutan siyasi ve hukuksal değerlendirmelerin ardından; özel sayı, düşünce tarihine ilişkin iki önemli çalışmaya yer veriyor. Bu çalışmalardan ilki olan “Rousseau’nun Savaş ve Barış Kuramı: Adalet Olarak Barış” başlıklı makalede, Faruk Yalvaç, daha çok Realist görüş ekseninde yorumlanan Rousseau’yu yeniden okuyor. Bu okumada, adil bir toplum tasarımı öncülüne sahip olduğu anlaşılan Rousseau, deyim yerindeyse “ezber bozan” bir düşünür olarak karşımıza çıkıyor. Benzer bir girişim, Ali L. Karaosmanoğlu’nun “Muhteşem Ortaklık: Kant ve Clausewitz” başlıklı makalesinde de gerçekleştiriliyor. Bu iki düşünürü, biri ötekini olumsuzlayan iki ayrı kutup gibi değerlendiren yerleşik düşünceye karşılık, Karaosmanoğlu, sözü edilen iki yazara ait, sırasıyla “ebedi barış” ve “mutlak savaş” tasavvurlarının, ortak bir ahlaki sorumluluk varsayımına yaslanan kavramsal soyutlamalardan ibaret olduğu, bu nedenle zorunlu olarak bir karşıtlık ilişkisi içinde düşünülmemesi gerektiği görüşünü dile getiriyor.

Nihayet, özel sayı, bugüne kadar önemli ölçüde ihmal edilmiş bir konuya el atıyor ve bu topraklarda savaş ve barışa ilişkin olarak yıllar içinde oluşmuş algı ve kavramsallaştırmalara eğiliyor. “Türkiye’de Savaş Düşüncesi” başlıklı makalede Serdar Palabıyık, Osmanlı devletinin kuruluşundan Milli Mücadele sonrasına uzanan bir zaman diliminde, Türkiye’de savaş eksenli kültürel, edebi, siyasi ve entelektüel üretimin bir

dökümünü yapıyor. Divan şiirinin az bilinen bir türü olan “sulhiyye” geleneği de dahil olmak üzere, çok sayıda farklı kaynaktan beslenen bu makalede, Palabıyık, konu üzerinde bundan sonra yapılacak çalışmalar için bir tür yol haritası sunuyor. Özel sayının, bu satırların yazarına ait olan son makalesi, 19. yüzyılın ikinci yarısından İkinci Dünya Savaşı’nı hemen izleyen yıllara kadar uluslararası işbirliği, bütünleşme ve diyalog konularına ilişkin olarak yerli entelektüel üretimden örnekler sunan, “Türkiye’de Barış Düşüncesi” başlıklı çalışma.

Umarız, özel sayı, konu etrafında yeni düşünsel açılımlara vesile olur.